

Zachtmoedigheid

Overweging bij Matteus 11, 25-30

De coronacrisis lijkt over zijn hoogtepunt heen. Langzaam worden de maatregelen die de overheid voor ons opstelde, versoepeld. Eén voor één gaan kantoren en andere werkplekken weer open. Kleinkinderen mogen weer op bezoek komen en geknuffeld worden, met vrienden en vriendinnen kunnen we weer koffie drinken op ons favoriete terras, en wie weet gaat u er zodadelijk zelfs nog even tussenuit, in eigen land of daarbuiten, voor een welverdiende vakantie. Wie had dat twee maanden geleden gedacht? En nu de situatie weer enigszins normaal begint te worden, nu het alledaagse leven weer enigszins begint te lijken op hoe het eerst was, kijken we om ons heen en blikken we terug op wat er in bijna vier maanden tijd is gebeurd, en wat dat met ons heeft gedaan.

Wat heeft het met ons gedaan? Dit is niet het moment om met zijn allen in gesprek te gaan, maar ik ben er zeker van dat er straks bij de koffie allerlei verhalen de ronde zullen doen. Ik hoop het zelfs, want het is goed om onze ervaringen met elkaar te delen. Zelf blik ik met gemengde gevoelens terug. Het was pittig om de kinderen thuis les te geven, maar het was ook wel gezellig. En thuis werken bleek soms veel tijd te besparen, maar tegelijk mis ik mijn collega's en denk ik dat het goed voor ons zou zijn, als team, om binnenkort weer op een andere manier met elkaar te overleggen dan alleen door videobellen.

Ik realiseer me terdege dat mijn ervaringen in het niet vallen bij de problemen die sommige anderen hebben moeten meemaken. Het verdriet van hen die geliefden kwijtraakten en van wie men soms niet eens echt afscheid kon nemen omdat dat i.v.m. corona te gevaarlijk was; de zorgen om vrienden en familie die ziek werden en van wie men niet wist hoe het af zou lopen; de eenzaamheid die sommigen overviel; de angst voor een virus dat onbekend was en daardoor moeilijk in te schatten... en zo kan ik waarschijnlijk nog wel even doorgaan.

Veel mensen die ik spreek, zeggen dat ze moe zijn. Soms omdat ze door de crisis extra hard moesten werken en tegelijkertijd hun kinderen thuis hadden, moe van de emoties en spanningen die de situatie heeft opgeroepen, moe van de aanpassingen die de maatregelen van hen vroegen.

“Komt allen tot Mij die uitgeput zijn en onder lasten gebukt, en Ik zal u rust en verlichting schenken.” lazen we net. Wat een toepasselijke tekst. Rust en verlichting. Ja graag. Waar dan? Hoe dan? En dan zegt Jezus iets interessants: “Neemt mijn juk op uw schouders en leert van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.”

Het is misschien niet precies wat we verwachtten. Als iemand zegt “ik zal u rust en verlichting schenken” wekt dat eerder het perspectief op een lekkere luie bank met veel kussens, een prettig ontspannend muziekje op de achtergrond en een verkoelend of versterkend drankje binnen handbereik. Bij mij althans. Maar dat is niet wat Jezus zegt. Hij zegt “Neem mijn juk op uw schouders en leer van mij.”

Wanneer we dus uitgeput zijn en onder lasten gebukt gaan, juist dan worden we uitgenodigd om het juk van Jezus op onze schouders te nemen. Poeh. Als we Zijn levenswandel

beschouwen en bedenken wat Hij allemaal moest doorstaan, klinkt het eerder alsof we er een hele zware last bij krijgen. “En leert van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.” We kunnen dus van Jezus leren dat hij zachtmoedig is en nederig van hart. En door óók zo te zijn, vinden wij rust voor onze zielen. De boodschap van Jezus is dus niet: komt tot Mij en ik zal uw zorgen wegnemen. Nee, Hij zegt ons: komt tot mij en ik zal u leren om uw zorgen anders te dragen. Anders, zodat het juk zacht wordt en de last licht.

Zachtmoedigheid en nederigheid spelen daarbij dus een centrale rol. Het zijn grote woorden, vrome woorden ook, die we wellicht in ons leven van alledag niet zo vaak gebruiken. Maar juist daar moeten ze dus een rol gaan spelen, juist daar moeten we ze in gaan zetten. Want die lasten, dat juk dat ons uitput, dat zit dáár, in ons leven van alledag. Dus moeten we zoeken naar een vertaling, naar een manier waarop zachtmoedigheid en nederigheid wel degelijk alles te maken gaan krijgen met onze dagelijkse ervaring.

Zachtmoedigheid, las ik ergens, is de moed om zacht te zijn. Dat is dus niet hetzelfde als over je heen laten lopen. Zachtmoedige mensen zijn geen halfzachte slappelingen die een assertiviteitscursus nodig hebben, of die niet voor zichzelf op kunnen komen. Dat zien we bij uitstek aan Jezus. “Ik ben zachtmoedig en nederig van hart” Maar tegelijk veegde hij wel de vloer aan met de arrogante religieuze leiders van zijn tijd. En u herinnert zich de scène op het tempelplein, waar Jezus alle kooplui en andere schreeuwers wegjoeg. Woedend was hij! Jezus was geen watje. En zachtmoedigheid is niet hetzelfde als lafheid. Zachtmoedige mensen zijn moedige mensen. Mensen die zich niet laten beheersen door woede, die niet verbitterd raken, maar die kiezen voor zachtheid en voor vergeving. Niet terugslaan. Niet terugschelden. Dat is niet zwak, dat is juist krachtig. Zachtmoedigheid is de moed om zacht te zijn, het lef om liefdevol te zijn.

In onze maatschappij, die zo sterk hecht aan assertiviteit en voor jezelf opkomen, lijkt zachtmoedigheid soms een zwaktebod. Jezus leert ons dus dat dat niet zo is. Sterker nog, het zal onze zielen rust geven. De uitputting die we voelen wordt dus misschien soms ook wel veroorzaakt doordat we teveel het gevecht aangaan. En dan denk ik aan het prachtige gebed van Franciscus van Assisi: “Heer, geef me de moed om te veranderen wat ik kan veranderen. Geef me de wijsheid om te accepteren wat ik niet kan veranderen. En geef me bovendien het inzicht om het verschil tussen beide te zien”

Zachtmoedigheid als weg om rust te vinden voor onze ziel. Niet door weg te kruipen op een bank met kussens, maar om de moeilijkheden van het leven beter aan te kunnen. En dan, zo hoorden we al in de eerste lezing bij Zacharia, vaagt de Heer de strijdwegens weg, wordt de strijdboog gebroken. Dan kondigt hij vrede af onder de volken en gaat zijn heerschappij van zee tot zee. Ik wens het u, ik wens het mezelf, en ik wens het ons, als geloofsgemeenschap, dat wij een broedplaats van zulke zachtmoedigheid mogen zijn. Een cultuurkritisch voorbeeld. Zodat ook anderen door onze zachtmoedigheid de uitnodiging van Jezus mogen verstaan: komt allen tot Mij.

Liesbeth Jansen